

В. В. Лановий,
Національний банк України, м. Київ

ОСНОВНІ ЦІЛІ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ СВІТУ

Діяльність центральних банків при здійсненні грошово-кредитної політики головним чином спрямована на досягнення основної (стратегічної) цілі яка є невід'ємною частиною загальної стратегії соціально-економічного розвитку країни. Від ефективності її здійснення центробанком, тісної взаємодії з органами законодавчої та виконавчої влади, узгодженістю з загальноекономічним вектором розвитку в значній мірі залежить успіх загальної соціально-економічної динаміки.

Виходячи з основної цілі, грошовий регулятор має виробляти проміжні орієнтири політики, які уточнюють і доповнюють загальну стратегію діяльності центрального банку. Вони мають індикативний характер, встановлюються на середньостроковий термін та виступають факторами ефективності досягнення основної цілі.

В рамках досягнення проміжних орієнтирів грошово-кредитної політики центробанк визначає короткострокові операційні цілі діяльності, які в свою чергу виступають інструментами реалізації основної цілі.

Таблиця 1

Основні та операційні цілі центральних банків *

Назва центробанку	Монетарна політика центробанку		Операційна ціль діяльності
	Основна ціль	Індикатор цілі	
Резервний банк Австралії	Втримання рівня інфляції цін	2–3 % річних	Процентна ставка за міжбанківськими кредитами овернайт
Центральний банк Бразилії	Втримання рівня інфляції цін	2,5–6,5 % річних	Процентна ставка за міжбанківськими кредитами овернайт під забезпечення
Європейська система центральних банків	Забезпечення стабільності цін Єврозони	Інфляція цін <2 % річних	Мінімальне значення рівня від основних операцій з рефінансування
Монетарний орган Гонконгу	Стабільність валютного курсу гонконгського долара (HKD)	7,75–7,85 HKD за 1 долар США	Спот-курс обміну валют
Банк Японії	Забезпечення стабільності цін	Чітко не визначені	Процентна ставка за кредитами центробанку овернайт без забезпечення
Банк Канади	Втримання рівня інфляції цін	1–3 % річних	Ринкова процентна ставка за кредитами

			овернайт
Ріксбанк (Швеція)	Забезпечення стабільності цін	Річна інфляція цін – 1–3 %	ставка овернайт за операціями репо
Національний банк Швейцарії	Забезпечення стабільності цін	Річна інфляція цін – 2 %	3-місячна ставка LIBOR по швейцарському франку
Резервний банк Індії	Забезпечення стабільності цін, фінансової стабільності та належного кредитування виробництва	За необхідності можуть переглядатися (за станом на березень 2012 року на рівні 7 %)	Ставка за операціями прямого та зворотного репо
Банк Кореї	Забезпечення стабільності цін	Річна інфляція цін – 2–4 % в середньому за 3 роки	Онкольна процентна ставка овернайт

Продовж. табл. 1

Назва центробанку	Монетарна політика центробанку		Операційна ціль діяльності
	Основна ціль	Індикатор цілі	
Банк Мексики	Забезпечення стабільності цін	Річна інфляція цін – 2–4 %	Процентна ставка за міжбанківськими кредитами овернайт
Банк Англії	Забезпечення стабільності цін і підтримка економічної політики уряду (в т.ч. економічного зростання та зайнятості)	Річна інфляція цін – 1–3 %	Процентна ставка за кредитами овернайт
Федеральна резервна система США	Забезпечення стабільності цін та максимального рівня зайнятості	Не визначені	Процентна ставка за міжбанківськими кредитами овернайт
Монетарний орган Сінгапуру	Забезпечення стабільності цін та стійкого економічного зростання	Переглядається 2–4 рази на рік	Відношення валютного курсу до кошику валют головних торгових партнерів
Банк Росії	Забезпечення стабільності цін	Річна інфляція цін – 5–6 %	Обсяг грошової маси

* Дані за станом на 2012 рік

Основною ціллю грошово-кредитної політики для переважної більшості країн світу є забезпечення стабільності цін та втримання певного рівня інфляції. В рамках цієї стратегії центробанки проводять політику інфляційного таргетування. Як правило при здійсненні таргетування інфляції центральні банки регулюють ціну грошей через управління короткостроковими процентними ставками. За відсутності ефективного міжбанківського грошового ринку та недостатньої розвиненості національної

фінансової системи центральні банки спрямовують свою діяльність на регулювання кількості грошей через управління грошовою базою або її компонентами. Здебільшого центральні банки обирають якусь конкретну операційну ціль на яку спираються при щоденному використанні інструментів грошово-кредитної політики але для їх більшої ефективності можуть використовувати інші орієнтири не притаманні для даного способу таргетування. Так, наприклад, Банк Росії, як і Нацбанк України, при проведенні політики інфляційного таргетування в основному спирається на кількісні орієнтири, хоча як основну ціль вбачає втримання рівня інфляції споживчих цін в межах 5–6 %.

Наведені дані свідчать, що країни які мають високі темпи зростання їх економік (Корея, Мексика, Росія, Індія, Бразилія) допускають і більш високе значення цільової інфляції порівняно з високорозвиненими, але менш динамічними країнами.

Основною ціллю грошово-кредитної політики України на 2012 р. визначено забезпечення цінової стабільності та втримання темпів приросту споживчих цін в межах до 7,9 %. Національний банк України при здійсненні грошово-кредитної політики спирається на інфляційні та монетарні очікування. У процесі грошово-кредитного регулювання вагомою залишатиметься роль кількісних показників грошової пропозиції як проміжних орієнтирів грошово-кредитної політики. Як наслідок, діяльність Нацбанку України спрямована на виважене регулювання обсягів монетарної бази для вчасного реагування на монетарні ризики нестабільності національної грошової одиниці. Прогнозні показники зростання монетарної бази визначаються в межах 12–16 % за оптимістичного сценарію прогнозу макроекономічних показників Уряду України.

Лановий, В.В. Основні цілі монетарної політики та операційні цілі діяльності центральних банків світу [Текст] / В.В. Лановий // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: зб. тез доп. VII Міжнародної науково - практичної конференції (24-25 травня 2012 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2012. – Т. 2. – С. 107-110.